

A hexameternek különös formája a Fazekasé. Hihetetlen könnyedséggel, természetes egyszerűséggel, a nyelv törvényeit szem előtt tartva pergeti ütemeit. Ha itt-ott sántít is (főleg gyakori az utolsó előtti ütemben a szpondeusz a kötelező daktilusz helyett!), inkább a versforma szenved nála, mint izes nyelve. Kevesen írtak klasszikus versformában magyarul ilyen közvetlen hangon. A magyar klasszikus versformák eddig kiaknázatlan története bizonyára előkelő helyet fog biztosítani Fazekas hexameterjeinek. Gondoljunk csak arra, hogy hányan kísérleteztek előtte, hogyan fogták igába édes anyanyelvünket s igyekeztek — néha nyakatekert szórendi megoldásokkal is — minél alkalmasabbá tenni a klasszikus verselésre. A magyaros és népies hexameter csírái, a komikai célra kiválóan alkalmas, nem erőltetetten karikírozó s mégis humort-bugyogtató, úgy is mondhatnám: parodizáló klasszikus versforma kezdetei ide nyúlnak vissza.

Vörösmarty ünnepélyes pátosza más úton virágoztatja ki s teszi szinte utolérhetetlenül zengzetessé és pompázóvá a magyar hexametert, de Arany stílus-humorának a hajszalerei talán itt tapogatóztak. Ha nem gondolt is stílusparódiára Fazekas, annyi bizonyos: sikeresen rábukkant forma tekintetében is a helyes forrásra.

Íme, a rokokó gavallérból komoly szerelmes, a természet szépségeiben gyönyörködő poétából a magyar valóság énekesé, „Főhadnagy Fazekas Urból” a magyar komikus éposz egyik megteremtője s máig is kiváló képviselője lett. De nemcsak a bevezetőben felemlített évfordulók teszik időszzerűvé a róla való megemlékezést, hanem határozott állásfoglalása is a háború és a vérontás ellen, bátor kiállása a dolgozó nép és az elnyomottak ügyéért.

GYÓNÁS

*Ó, KRISZTUS! Hányszor jajgattam nevednek
Démonriasztó szent varázsszavát!
Hányszor ígértem termésem javát,
Csok még ez egyszer ujjam el ne engedd!*

*Es hogy gögösködtem, botor kakaska,
Szemétdombon a néma ég felé,
Ha hangom mennydörgés meg nem zavarta,
S a gazdasszony-Halál sem szólt belé.*

*Így, míg poklok erői ostromolnak,
Élem az életem, szédülve, gyáván;
S bizony csak annyi vagy nekem, bolondnak,
Mint korlát, mely utat kísérve fut:
Kezem utánad kap hegyélek ormán,
De elbocsájt, ha könnyebbül az út.*

Márk István